

Butlletí del Centre Català de Lausana

Rue de Genève 91

1004 LAUSANNE

LA SARDANA

N. 104

Desembre 2011

CENTRE CATALÀ DE LAUSANA

Rue de Genève 91
1004 LAUSANNE

☎ 021 625 93 86
CCP: 10-8336-2

e-mail: centre.catala.lausana@bluewin.ch

Butlletí N° 104

Desembre 2011

SUMARI

	Pàgina	
EDITORIAL		3
INTERVIU A ISABELLE DIND, per Jordi Serra	4 a	7
UNA PINZELLADA DEL MODERNISME. 1885-1920, per Josep Maria Tarròs Vidal	8 a	12
PATRIMONI MUNDIAL DE LA UNESCO EN TERRES CATALANES, per Francesc Bellmunt	13 i	14
LAUSANA, per Mercè Amela	15 i	16
42.195 m, per Pere Canyameres Petit	17 a	19
AUCA DE L'ESPADENYA, per Ramon Cuéllar i Joan Vilamala amb Il·lustracions de Roger Tallada	20 i	21
ARA FA 30 ANYS. EL TRÀNSFUGA, per Silveri Kirchner	22 i	23
NOTÍCIES D'ANDORRA		23
EL MUSEU OLÍMPIC DE LAUSANA		24
“POLSERES VERMELLES”, LA SÈRIE CATALANA QUE ARRIBA ALS ESTATS UNITS, per Cristina Pérez		25
LIPDUB DE LES COMUNITATS CATALANES A L'EXTERIOR, per Montserrat Ferrer	26 i	27
TALLER DE TARDOR – LA CASTANYERA, per Montserrat Ferrer.....		28
EL QUE NO MATA ENGREIXA, PER Monserrat Ferrer	29 a	31
ÒBIT D'ENRIC GARRIGA TRULLOLS		32
PLAÇA MAJOR	33 a	35
CONCURS		35
ACTIVITATS DEL CENTRE	36 a	38
ENS HEM ASSABENTAT		38
FELICITACIÓ		39

ISSN 1012 - 4039

*Butlletí realitzat amb el suport de la
Secretaria de Relacions Exteriors del
Departament de la Presidència de la
Generalitat de Catalunya*

EDITORIAL

Diem adéu a l'any 2011 amb un somriure als llavis. Si mirem enrere recordant per tot el que hem passat i tot el que hem fet enguany, aquesta satisfacció està del tot justificada. Com bé recordareu, la inestabilitat econòmica que pateix Catalunya ens afecta a través de la reducció de les subvencions que s'atorguen a totes les Comunitats Catalanes de l'Exterior. Des de la Junta, ens vam veure obligats més que mai a apretar-nos fort el cinturó, buscar solucions imaginatives a fi de minimitzar l'impacte econòmic, i realitzar un projecte cultural que fos ben valorat per la Generalitat un cop les subvencions van ser publicades.

Així doncs, al llarg d'aquest 2011 hem estrenat un curs de Zumba, ens hem atrevit amb el marxandatge, venent samarretes, tasses i estoretetes de ratolí amb el logotip de *Catalans a Suïssa*, i hem dut a terme la nostra primera calçotada, entre altres. Tot això, no ens ha impedit continuar celebrant les festes tradicionals o realitzar les nostres activitats regulars com són les Sardanes, el Barça, el cinema, les conferències, les puntes, els cursos de català... i estrenar la nova biblioteca del Centre amb un fons de més de tres mil obres.

Aquest proper any 2012 esperem continuar amb la mateixa tendència, que és que cada cop siguem més, i més participatius. Des de la Junta estem treballant per introduir nous canvis, que creiem que seran positius per tots, tant per vosaltres com per nosaltres, i que ja us avisarem quan estiguin prou madurs per ser aplicats. Segueixen el patró del que la nova Junta promulgava, quan va entrar en operació ara ja fa dos anys, quan parlava d'una evolució i no d'una revolució. Bàsicament es basen en aprofitar al màxim els recursos que les noves tecnologies ens ofereixen a fi de ser més eficients en la nostra gestió, arribar a més persones i poder realitzar les activitats amb major qualitat.

Moltes gràcies a tots per continuar volent fer el camí junts!

La Junta del CCL us desitja que passeu molt bones festes.

Xavier Urbaneja

INTERVIU A ISABELLE DIND

La nostra sòcia Isabelle Dind és una noia de Suïssa que ha esdevingut la mestra i la responsable del Grup sardanístic del Centre Català de Lausana.

La sardana per ella no té secrets i el seu entusiasme per la dansa, la seva amabilitat i les seves qualitats docents fan de l'Isabelle la persona ideal per dirigir els sardanistes del nostre Centre.

En primer lloc, et podem demanar una petita presentació i com vas arribar a conèixer la sardana?

Vaig néixer a Lausana. Estic casada, tinc 38 anys i treballo de mestra en una escola a Cugy. De molt joveneta, devia tenir només uns 10 anys, quan vaig anar per primera vegada a fer vacances a l'Escala amb la meva família. Des de llavors, hi anem gairebé cada any. Els meus pares varen trobar un pis per llogar a l'Escala per a les vacances. I com que ens va agradar molt el lloc i vàrem tornar, un any i un altre, fins ara.

Tant la meva germana, la Chantal, com a mi ens agrada molt ballar. Des de que tenia 6 anys i durant 20 anys, vàrem fer totes dues dansa clàssica i per això ens agrada el ball en general. De fet, encara ara, a més de ballar sardanes faig balls de saló i d'altres danses, com disco-fox. Quan vàrem descobrir a l'Escala que ballaven sardanes cada setmana, ens va agrada molt i de seguida ens hi vàrem sentir atretes per aprendre'n. Primer, en vàrem aprendre una mica mirant com ho feia la gent i, després, vàrem trobar en Manuel Gilabert, de Berna, que ens va ensenyar a comptar i repartir. Comptar és fàcil perquè només s'ha de seguir el compàs de la música, però repartir ja és una mica més complicat: s'ha d'aprendre a fer els càlculs correctament i s'ha de repartir mentre es balla ... i sense deixar de comptar! És un exercici tan físic com cerebral.

A les sardanes, un dia, vàrem trobar un noi de l'Estartit que ballava molt bé, amb qui vàrem simpatitzar. Durant molts anys vaig ballar amb ell, a les ballades de l'Escala, de l'Estartit i dels pobles de l'entorn. Em va fer descobrir molts llocs de la Costa Brava. A més de ser un excel·lent ballador, és un bon guia! Per poder-me comunicar amb aquest noi i amb la gent del món sardanista vaig començar a aprendre català. La Chantal parlava castellà millor que jo perquè n'havia estudiat a la Universitat però, a mi, m'agradava més el català. Primer, doncs, vaig aprendre a ballar sardanes i després vaig aprendre el català.

Què et sembla la sardana com a dansa? És difícil?

No. El pas és sempre el mateix. Ballar és fàcil, potser el que és una mica més difícil és repartir.

A mi de la sardana, m'agrada tot. És un pas lleuger, elegant i m'agrada també el fet que a dins de la rotllana sents el lligam amb les arrels i la tradició de Catalunya. La rotllana és molt homogènia i sempre t'hi sents ben acollida. Quan ballo sempre em sento com a casa, malgrat que moltes vegades no coneixes les altres persones que formen part de la rotllana.

Primer vas conèixer l'Escala, després la sardana i després el català. T'has anat interessant també per la nostra cultura i per la nostra història?

Conec els costums dels catalans però no la política o la seva història en profunditat. El que m'agrada més és l'aspecte de les tradicions, els costums i les arrels dels catalans.

I els nostres costums culinaris?

Ah si! i tant! m'agrada molt la fideuà, el pa amb tomàquet, el mató amb mel, la crema catalana, i el fet que la cuina catalana tingui un gran contingut de dieta mediterrània. A mi m'agrada molt el peix i el marisc i a L'Escala, a l'Estartit o a la Costa Brava en general se'n poden menjar de molt frescos.

Com ens veus als catalans com a poble?

Fa tant de temps que vaig a Catalunya que no sabria dir-te si, amb el temps, heu canviat o no la vostra manera de ser. Sou gent sociable, acollidora i sempre he tingut molt bon contacte amb vosaltres. No hi trobo cap defecte com a poble.

Exhibició CCL als magatzems *Globus*

Viatges per Catalunya?

A partir del 1995 vaig començar a visitar els pobles de l'entorn de l'Escala on anava a ballar. Avui puc dir que conec la Costa Brava bastant bé, des de Portbou fins a Tossa de Mar. També he visitat Barcelona, Tarragona, Salou, Reus i els pobles a prop. Fa dos anys, vaig anar a fer vacances a Catalunya Nord: vaig visitar tan la costa com els Pirineus i vaig ballar-hi sardanes (naturalment!) M'agraden molt els poblets típics com Pals o Peratallada que han sabut conservar tot el gust de l'antic. M'agraden igualment els poblets a prop del mar i que tenen petits ports. Tot el que té un lligam amb l'autenticitat i encara que pugui semblar una mica contradictori també m'encanta Barcelona per les obres gaudinianes de la Sagrada Família, la Pedrera, el parc Güell etc. així com tot el modernisme català, els nombrosos monuments de la ciutat i molt especialment el barri Gòtic.

Formes part d'alguna colla o d'algun grup de sardanes?

No. Ballo en poblets diferents però sense formar part de cap grup. La meva colla és la del Centre Català de Lausana.

Com i quan vares conèixer el Centre Català?

Ui! Fa molt de temps. Em sembla que va ser l'any 1998 o 1999. La meua mare coneixia la Carme Eberenz i com que la Carme és sòcia del Centre Català ens va introduir i ens va presentar el local i les activitats que s'hi feien. Ens va agradar la gent que vàrem conèixer i hi vàrem tornar. La nostra primera visita al Centre, coincidí en un vespre que hi havia sardanes. Llavors jo encara no parlava català (vaig començar a aprendre'n el 2003) i naturalment, tots ens parlaven en francès.

Quina reacció va haver-hi quan vares començar a aprendre a ballar sardanes?

Tothom estava molt sorprès. La gent no s'ho acabava de creure. De fet, quan vaig a Catalunya i dic que no sóc catalana, s'estranyen que parli català i que balli sardanes.

Ara ets responsable de les sardanes al Centre Català. Projectes?

I.Dind a l'Aplec de les Roquetes 2011

Vaig agafar aquesta responsabilitat l'any 2007, succeint a la Lola i en Manel Reche. Al principi només fèiem sardana tradicional. Però un dia en Josep Maria Tarròs em va ensenyar uns punts lliures que havia après a Perpinyà. Em van agradar molt i un dia vàrem fer una sardana de punts lliures. Em vaig començar a documentar i des d'aquell moment vaig començar a idear sardanes de punts lliures, respectant els ritmes i la repartició dels punts, sense ser excessivament fantasiosa. A tot el grup els hi agrada molt també aquestes variants, aquesta novetat; és sang nova per a la sardana. Segur, però, que no a tothom li agrada sempre les mateixes coses. Hi ha gent que prefereix els punts tradicionals i d'altres els lliures. I ho anem alternant. També hem ballat la "sardana antiga". Ho toquem, doncs, una mica tot : la sardana antiga que ens varen ensenyar el Sr. i la Sra. Amela, la tradicional i la sardana amb punts lliures. Pels projectes: fer exhibicions, sobretot per a fer conèixer la dansa i la cultura catalana a Suïssa i també per donar objectius concrets a la nostra colla. Si tot va bé, ballarem a la *Grande Table de Morges* l'any vinent.

Has estudiat la història de la sardana?

Vaig estudiar la sardana antiga, el contrapàs, i m'he anat documentant, tant sobre la seva història com dels seus compositors.

Si et demanem de triar una sardana, una cobla i un compositor? Què ens diries?

La sardana : *Bona festa* de l'avi Xaxu.

Una cobla : La Principal de la Bisbal, els Montgrins i la cobla de l'Escala !

Un compositor: l'avi Xaxu, Enric Morera o en Pep Ventura.

Vas a aplecs de sardanes?

Fa poc vaig anar expressament a Barcelona per assistir a l'aplec de *Les Roquetes*, ja que me n'havien parlat molt i és un aplec molt gran. I quan faig vacances intento anar a totes les ballades o aplecs que es fan a l'Escala i als seus voltants.

Creus que té futur la sardana?

Crec que sí i espero que duri molt de temps. Amb noves variants com els punts lliures, es pot atreure més el jovent, el qual es pot sentir interessat per descobrir la sardana i aprendre a ballar-ne.

Moltes gràcies Isabelle.

Jordi Serra

LA SARDANA

Joan Maragall

La sardana és la dansa més bella
de totes les danses que es fan i es desfan;
és la mòbil magnífica anella
que amb pausa i amb mida va lenta oscil·lant.
ja es decanta a l'esquerra i vacil·la
ja volta altra volta a la dreta dubtant,
i se'n torna i retorna intranquil·la,
com, mal orientada, l'agulla d'imant.
Fixa's un punt i es detura com ella..
Del contrapunt arrencant-se novella,
de nou va voltant.
La sardana és la dansa més bella
de totes les danses que es fan i es desfan.

Els fadrins, com guerrers que fan via,
ardits la puntegen; les verges no tant;
mes, devots d'una santa harmonia,
tots van els compassos i els passos comptant.
Sacerdots els diríeu d'un culte
que en mística dansa se'n vénen i van
emportats per el símbol ocult
de l'ampla rodona que els va agermanant.
Si el contrapunt el bell ritme li estrella,
para's suspesa de tal meravella.
El ritme tornant,
la sardana és la dansa més bella
de totes les danses que es fan i es desfan

El botó d'eixa roda, ¿quin era
que amb tal simetria l'anava centrant?
¿Quina mà venjativa i severa
buidava la nina d'aquell ull gegant?
Potser un temps al bell mig s'apilaven
les garbes polsoses del blat rossejant,
i els suats segadors festejaven
la pròdiga Ceres saltant i ballant...
Del contrapunt la vagant cantarella
és estrafeta passada d'ocella
que canta volant:
La sardana és la dansa més bella
de totes les danses que es fan i es desfan.

No és la dansa lasciva, la innoble,
els uns parells d'altres desaparellant
és la dansa sencera d'un poble
que estima i avança donant-se les mans.
La garlanda suaument es deslliga;
desfent-se, s'eixampla, esvaint-se al voltant,
cada mà, tot deixant a l'amiga,
li sembla prometre que ja hi tornaran.
Ja hi tornaran de parella en parella.
Tota mà Pàtria cabrà en eixa anella,
i els pobles diran:
La sardana és la dansa més bella
de totes les danses que es fan i es desfan.

UNA PINZELLADA DEL MODERNISME. 1885-1920

El Modernisme va ser un moviment cultural produït a Occident entre 1885-1920 aproximadament i es coneix a d'altres països com a *Art Nouveau* (a França i a Bèlgica), *Modern Style* (a Anglaterra), *Tiffany* (a EUA), *Jugendstil* (a Alemanya), *Sezessionstil* (a Àustria), *Stile Liberty* (a Itàlia). En art va tenir incidència sobretot en l'arquitectura i les arts decoratives. Si bé existeix certa relació que els fa reconeixibles com a part del mateix corrent, en cada país el seu desenvolupament es va expressar amb característiques distintives.

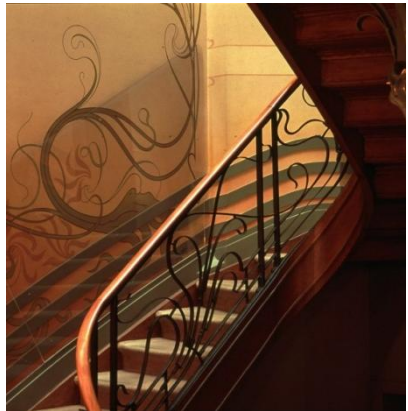
Corrents ideològics

- Regeneracionisme: s'oposava al conservadorisme de la burgesia, va intentar, a partir de l'art, regenerar les masses incultes. Volien canviar la societat a través de l'art.
- Esteticisme: donava l'esquena a la societat. L'art era el seu refugi i la seva religió.

Característiques reconegudes

Les característiques que, en general, permeten reconèixer el Modernisme decoratiu pròpiament dit són:

- La inspiració en la naturalesa i l'ús d'elements d'origen natural amb preferència en els vegetals i les formes arrodonides de tipus orgànic entrelaçades.
- L'ús de la línia corbada i l'asimetria, tant en les plantes i alçats dels edificis com en la decoració. En aquesta última és molt freqüent l'ús de l'anomenada "línia fuet" ("*coup de fuet*").
- Hi ha també una tendència a la estilització dels motius, sent menys freqüent la representació estrictament realista d'aquests.
- Una forta tendència a l'ús d'imatges femenines, les quals es mostren en actituds delicades i gràcils.
- Una actitud tendent a la sensualitat i al complanyiment dels sentits, amb una picada d'ullet cap a l'eròtic en alguns casos.
- La llibertat en l'ús de motius de tipus exòtic, siguin aquests de pura fantasia o amb inspiració en diferents cultures llunyanes o antigues (Japó, antic Egipte, la cultura clàssica grecoromana).

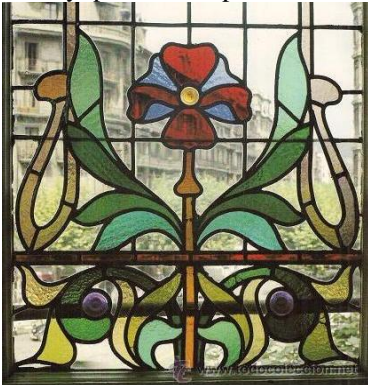
Casa Tassel (1892-1894) a Brussel·les, de Victor Horta. Decoració amb la línia fuet (*coup de fuet*)

Història. El Modernisme va tenir el seu clímax entre els anys 1892 i 1902. Es considera que les primeres pintures modernistes es troben al castell de Roquetaillade (França).

L'arquitecte i teoritzador francès Eugène Viollet-le-Duc (1814-1879) va restaurar-lo en la dècada de 1850 i tot i que el seu ideal per a la torrassa del castell era produir una recreació gòtica, la imitació va donar lloc a frescos que són exemples d'un estil germinal modernista, a la vista dels seus moviments orgànics, els colors i la gràcia de les seves formes.

El primer senyal evident del moviment modernista es pot reconèixer a Europa en la dècada de 1880 en un conjunt de dissenys progressistes tals com el disseny per a la tapa del llibre publicat el 1883 del dissenyador industrial i

Vitrall al c/ de Llúria 74 de Barcelona.
Autor desconegut, vers 1905

arquitecte anglès Arthur Mackmurdo (1851-1942) que va fer en referència a les esglésies dissenyades al segle XVII per l'arquitecte i científic anglès Sir Christopher Wren (1632-1723). Es pot adduir també la tendència en alguns dissenys de ferro forjat amb formes flotants lliures, o alguns dissenys tèxtils florals, la majoria dels quals posseïen algun ímpetu derivat de patrons del disseny victorià anglès de mitjans del segle XIX.

La llibertat de la dècada de 1890 pels artistes dels diversos moviments *sezzion* (secessió) originats en diferents ciutats europees va donar sustent ideològic i visibilitat pública al moviment.

Un punt destacat en l'evolució del Modernisme va ser l'Exposició Universal de París del 1900, en la qual aquest estil va triomfar en cada mitjà exposat. El seu apogeu va arribar en l'Exposició Internacional de l'Art Decoratiu Modern de 1902 a Torí (Itàlia), on els dissenyadors van exhibir obres modernistes excepcionals de tots els països europeus. El moviment va fer ús de moltes innovacions tecnològiques de finals del segle XIX, especialment l'ampli ús del ferro exposat -aprofitant-lo més enllà de la seva funció arquitectònica- així com l'ús de grans peces de cristall de formes irregulars -vitralls- en arquitectura. En el començament de la Primera Guerra Mundial, la naturalesa altament decorativa del disseny modernista -que ho feia car de produir- va començar a ser abandonat en favor de l'art modern que amb els seus traços més simples i rectilinis -i per tant més barats- i estant més en harmonia amb l'estètica plana i tosca dels dissenys industrials després derivaria en l'estil *Art Déco* (a partir de 1920-1930).

Arquitectura i arts decoratives. El Modernisme sorgeix per l'evolució de l'eclecticisme i l'historicisme. És un art burgès, molt car, que intenta integrar en l'arquitectura tot l'art i totes les arts. És un corrent essencialment decoratiu, encara que posseeix solucions arquitectòniques originals.

Deixa de costat les solucions que la revolució del ferro i del cristall aporten a l'arquitectura, encara que se serveix de la indústria per a la decoració d'interiors i el forjat de les reixes, etc. Les seves formes són toves i arrodonides, encara que no és això el més característic del Modernisme, sinó la profusió de motius decoratius. La influència del Modernisme arquitectònic es deixa sentir a l'arquitectura de les dècades de 1980 i 1990. El Modernisme com a tal, neix a Bèlgica de la mà dels arquitectes, pintors i decoradors d'interior Henry Van de Velde (1863-1957) i Victor Horta (1861-1947) amb el nom d'*Art Nouveau*.

La casa Bloemenwert de Henry van de Velde
a Brussel·les

Henry van de Velde és un dels primers modernistes. Construï la casa Bloemenwert (1896) a Brussel·les, però el més interessant és el disseny de la seva decoració, amb influències de l'expressionisme alemany, i són típiques les seves teulades ondulants.

Victor Horta és el més pur dels modernistes i el més representatiu. També són típiques les seves teulades ondulants, així com les seves façanes, que provoquen un joc de llums i ombres molt decoratiu que recorda l'estil barroc. Descobreix les possibilitats del ferro, amb el que crea grans forjats. Els elements decoratius de la seva arquitectura es corben, assemblant-se a la vegetació natural. Obres seves són l'escala del carrer Paul-Emile Janson a Brussel·les, múltiples quioscos de ferro i boques de metro luxosament decorades. També va fer la casa Solvay (1895-1903) a Brussel·les. El més característic d'aquesta casa són els seus interiors luxosament decorats i molt recarregats, amb llums, paper pintat i vidrieres; tot de disseny. Altres obres seves són les cases Tassel (1892-1894), Horta (1898-1901) i del Poble (1896-1898), el palau de Belles Arts (1922-1929), a Brussel·les i el Gran Basar de Frankfurt (1903).

L'artesà, dissenyador, impressor, poeta, escriptor, activista polític, pintor i dissenyador anglès William Morris (1834-1896) és un altre dels grans modernistes, fundador del moviment *Arts and Crafts* (arts i oficis). El seu modernisme no cau en els excessos decoratius, és el més sobri del moviment, encara que continua sent recarregat. Sobretot dissenya mobles i petits utensilis quotidians. Un altre anglès és Charles Rennie Mackintosh (1868-1928) que és un dels més grans arquitectes amb influències modernistes. Els seus plantejaments són originals i aporten noves solucions als problemes arquitectònics. En són característiques les formes prismàtiques i octogonals. Mackintosh és l'arquitecte modernista més sobri en els exteriors, essent un precursor del racionalisme. Dissenya mobles i joies, i construeix l'Escola d'Art de Glasgow (1899-1909).

Arts gràfiques. El Modernisme es va estendre de manera molt profusa en les arts gràfiques. Ja sigui en el disseny de cobertes de llibres, en il·lustracions de revistes de tot tipus, des de cartells comercials a panells decoratius, des del disseny de tipografia per a impremta fins a la confecció de postals, el modernisme va deixar la seva marca.

De tots els autors que van poder fer aportacions, un dels més influents i imitats va ser el txec Alfons Mucha (1860-1939). L'acceptació dels seus dissenys, fets amb exquisida delicadesa i que incloïen en la seva gran majoria la figura femenina com figura central, li varen fer guanyar treballs a nivell internacional, produint també la clau guanyadora d'un estil artístic comercial a imitar pels il·lustradors de l'època.

Mereix destacar-se l'artista anglès Aubrey Beardsley (1872-1898) – malgrat la seva curta vida- com un dels més originals exponents del modernisme gràfic i amb il·lustracions en blanc i negre, amb un estil personal que li reputà admiració malgrat que els temes que il·lustrà en les seves obres van ser controvertits i irreverents per a la seva època.

Fermall libèl·lula de
René Lalique

Altres dissenyadors coneguts són l'anglès Charles Rennie Mackintosh (1868-1928) (amb el moviment d'*Arts and Crafts*), el belga Privat-Livemont (1861-1936), l'austríac Koloman Moser (1868-1918) i l'alemany Franz von Stuck (1863-1928).

Joieria. L'art de la joieria es va veure revitalitzat pel Modernisme, tenint a la naturalesa com la principal font d'inspiració. Van complementar aquesta renovació els nous nivells de virtuosisme arribats en l'esmatat i els nous materials com òpals i altres pedres semiprecioses. L'interès generalitzat en l'art japonès i l'entusiasme especialitzat en les

habilitats del metall, van fomentar noves aproximacions i temes d'ornamentació.

Els joiers de París i Brussel·les van ser els que principalment van definir el Modernisme en la joieria i és en aquestes ciutats on l'estil va guanyar el millor renom. Els crítics francesos contemporanis eren unànimes al reconèixer que la joieria estava travessant una transformació radical en que el dissenyador, joier i vidrier francès René Lalique (1860-1945) estava en el seu centre. René Lalique va glorificar a la naturalesa en la joieria, estenent el seu repertori per a incloure aspectes nous no tan convencionals –com libèl·lules i herbes- inspirats en les seves trobades amb l'art japonès.

Els joiers estaven desitjosos d'establir aquest nou estil com una tradició distingida i per a això van buscar inspiració en el renaixement per a les seves joies d'or esmatat i esculpit, acceptant a més l'estatus del joier com artista més que com artesà.

El Modernisme a Catalunya. És un estil principalment arquitectònic, que es desenvolupa de forma especial a Barcelona. També existeix el Modernisme literari català, el pictòric i l'escultòric.

Encara que és part d'un corrent general que sorgeix a tota Europa (el *Modernisme*), a Catalunya adquireix una personalitat pròpia i diferenciada, i es converteix en el Modernisme probablement més desenvolupat. Tractava de recuperar la cultura catalana unida a una ferma voluntat de modernitzar el país. A més la tècnica, les possibilitats constructives dels nous materials i la decoració hauran d'anar lligades a un estil modern i internacional. Allò que serà important serà assolir un caràcter unitari entre tècnica/forma/ornamentació. L'arquitectura Modernista a Catalunya no es va manifestar només en edificis residencials, sinó que es va expressar àmpliament també en edificis institucionals, religiosos, sanitaris i assistencials, educatius, industrials i fins i tot edificis d'oficines.

Algunes obres del Modernisme català han estat catalogades per la UNESCO com a Patrimoni de la Humanitat. D'Antoni Gaudí: el Parc Güell, el Palau Güell, la Casa Milà, la façana del Naixement i la cripta de la Sagrada Família la Casa Vicens a Barcelona i la cripta de la Colònia Güell a Santa Coloma de Cervelló. De Lluís Domènech i Montaner: el Palau de la Música Catalana i l'Hospital de Sant Pau a Barcelona.

Il·lustració d'Eugène Grasset per l'exposició *Salon des Cent* Paris (1898)

Van haver-hi també grans artistes i dissenyadors de renom internacional, principalment en els sectors de la joieria, l'ebenisteria, la il·lustració, la pintura, l'escultura i la vidrieria.

El Modernisme a Suïssa. Va tenir-hi pocs representants, el que no significa que les obres concebudes d'aquest estil manquin d'interès.

L'únic centre de creació modernista va ser l'Escola d'Art de La Chaux-de-Fonds (NE) on el Modernisme s'anomenà *Style Sapin* (estil avet) donat que la seva principal font d'inspiració foren els elements de la natura regional: avets, gencianes,

La Pedrera d'A. Gaudí

Josep Maria Tarròs Vidal

PATRIMONI MUNDIAL DE LA UNESCO

EN TERRES CATALANES

Fou en l'any 1997 quan la UNESCO va inscriure en el Patrimoni Mundial de la Humanitat el Palau de la Música Catalana i l'Hospital de Sant Pau, obres de l'arquitecte Lluís Domènech i Montaner, que nasqué a Barcelona el 21 de desembre de 1850.

La història d'aquest singular edifici que és el *Palau*, va començar en l'any 1904 quan l'Orfeó Català va encarregar a Domènech i Montaner un projecte per la construcció d'un edifici per la seva seu social. En poc més de dos mesos Domènech presentà els plans, que foren promptament aprovats i abans d'acabar l'any ja es va signar l'escriptura de compra del solar que havia sigut el claustre de l'antic convent de Sant Francesc. Doncs, mans a l'obra! I en la diada de Sant Jordi del 1905 ja es va posar la primera pedra. Les obres van durar una mica menys de tres anys, ja que la inauguració oficial de l'edifici tingué lloc el 9 de febrer de 1908.

Cal remarcar que el Palau de la Música fou construït amb fons procedents de subscripció popular. L'entrada més important de capital vingué de l'emissió de

La gran sala de concerts del Palau de la Música

sis mil obligacions de cent pessetes cadascuna que es feu al maig del 1906.

Siguin els que siguin els noms estipulats en les escriptures notariales, el Palau de la Música és una mica de tots. És un edifici català, fet pels catalans; és un símbol i un emblema del nostre país.

Com a valor cultural, pel qual la UNESCO l'ha distingit, representa una obra pionera del Modernisme. El ferro forjat, els mosaics i els grans vitralls li donen un original aspecte. Tota l'estructura de l'edifici té la seva singularitat, però l'interior de la gran sala de concerts és una peça única.

L'altra gran obra de Domènech i Montaner que la UNESCO ha catalogat com a Patrimoni Mundial és l'Hospital de Sant Pau, ubicat també a Barcelona.

La història de la construcció d'aquest hospital és més complexa que la del Palau de la Música. Tot es deu a Pau Gil i Serra, un barceloní que als 17 anys es va establir a París, on va residir fins a la seva mort, fent de banquer. Va guanyar molts diners, era solter i a la seva mort va disposar en testament de liquidar els negocis,

deixant la meitat de la seva fortuna per la construcció d'un hospital a Barcelona dedicat a assistir pobres i l'altra meitat era pels seus nebots. Pau Gil morí en el 1896 a l'edat de 80 anys i la primera pedra de l'Hospital de Sant Pau no es va posar fins el 15 de gener de 1902. Aquest retard fou provocat per diverses causes que van haver d'afrontar els marmessors, és a dir, els encarregats de l'execució del testament. En primer lloc hi hagué l'impugnació del testament, per la part d'un dels nebots. El plet durà quasi dos anys, però finalment hi hagué un acord.

En aquells temps l'hospital principal de Barcelona era el de La Santa Creu, situat al centre de la ciutat, però ja feia cinc segles que existia i es feia sentir la necessitat de refer-lo i treure'l del nucli urbà. Finalment, després de moltes tractacions no gens fàcils, es decidí fusionar en certa manera aquests dos projectes i per això encara avui dia el veritable nom és *Hospital de la Santa Creu i Sant Pau*.

Després vingué la compra dels terrenys, adquirint dues finques de Sarrià d'uns 30.000 m². Hi hagué diferents projectes que no van arribar a terme i finalment es permutaren aquells terrenys de Sarrià per l'actual ubicació que ocupa 145.470 m², equivalents a nou illes de l'Eixample. El projecte fou adjudicat a Lluís Domènech i Montaner i aquest va poder començar l'obra, que no estava concebuda com un enorme edifici, sinó que havia de constar de 48 pavellons de 50 metres d'amplada. La distribució, com podeu veure en el croquis adjunt no era el clàssic de l'Eixample dissenyat per Cerdà, del qual Domènech en va ser un gran detractor i potser amb aquesta distribució. Potser doncs, fou d'aquesta manera que va voler manifestar el seu desacord amb aquell pla Cerdà.

Vista de l'especial distribució dels pavellons de l'Hospital de Sant Pau

Sigui com sigui, l'Hospital de San Pau de Barcelona és una obra monumental del gran arquitecte Lluís Domènech i Montaner, junt amb el Palau de la Música Catalana, el Casino de Canet de Mar, el Gran Hotel a la ciutat de Mallorca, la casa Navàs i l'Institut Pere Mata de Reus i encara molts altres edificis.

No seria just d'acabar aquesta petita ressenya, sense mencionar que Domènech i Montaner, a més del gran arquitecte reconegut per la UNESCO fou historiador, catedràtic i un polític molt actiu, sempre en defensa de la catalanitat.

Francesc Bellmunt

LAUSANA

Lausana: una ciutat com una altre? No ho sé, però crec que té quelcom de particular. Serà potser a causa de la seva historia? O potser dels seus habitants que han fet d'ella una ciutat acollidora?

La seva orografia la situa entre tres puigs, la *Cité*, el *Bourg* i *Saint Laurent*, connectats per tres ponts: el pont *Bessières* el *Grand Pont*, i el pont *Chauderon* i entre la riba del llac Léman i la part més alta del seu terme municipal conegut amb el nom *Chalet-a-Gobet*, té un desnivell de 500 m. i és per aquesta raó que quasi tots els carrers fan pendent. A la ciutat hi circulen quatre rius, el *Riolet*, que passant per Chailly desemboca a la Vuachère que és el que separa els termes municipals de Lausana i Pully. Els altres dos, el Flon i la Louve passen pel centre de la ciutat, però ara ja no es veuen perquè estan soterrats. Naturalment, totes les aigües (depurades) fan cap al Lemán, aquest gran llac amb més de 70 km de llargada i una amplada màxima d'uns 14 km, com l'estret de Gibraltar. Aquestes xifres equivalen a una superfície superior a tot el territori d'Andorra

El nom de la ciutat de Lausana ve de quan els romans varen construir a Vidy, a la vora del llac un campament militar que el varen anomenar Lousonna i

Lausana. Ouchy

que tingué força vida fins que cap el s. IV, que es va començar a despoblar per anar a instal·lar-se cap al puig de *La Cité*. Això coincidiria amb l'arribada del cristianisme i cap a l'any 600 la vila ja va ser seu episcopal d'una rellevant importància. Més tard hi hagué l'ocupació bernesa, que durà des del 1536 fins al 1798 amb el nom de Cantó de Lemán, però des del 1803 la denominació oficial és Cantó de Vaud, capital Lausana.

Lausana ha estat considerada com una ciutat una mica apagesada, en comparació per exemple a Ginebra, molt més cosmopolita. No en va és la capital d'un cantó tradicionalment agrícola i avui encara l'Ajuntament és propietària d'unes 900 hectàrees de terreny de conreu. I també ja en temps passats, els monjos franciscans del convent que hi havia adossat a l'església que encara existeix al centre de la ciutat, cultivaren la vinya i contribuïren a la seva implantació cap els terrenys del Lavaux.

Actualment l'Ajuntament de Lausana té uns 130.000 h, però si hi sumem els ajuntaments limítrofs (dins un radi d'una quinzena de km), aquesta aglomeració passa dels 300.000.

Sempre ha estat Lausana una ciutat passible i acollidora. Ja en temps passats hi han tingut lloc algunes conferències internacionals d'una certa importància com la del 1923 sobre les noves fronteres turques després de la primera guerra mundial o la del 1932 sobre una reforma del Tractat de Versailles.

Junt amb Ginebra són els centres administratius i econòmics més importants de la Suïssa Occidental i a la capital valdesa, el sector industrial en el segle XX va ser de molta importància però, amb la necessitat de noves zones industrials, les indústries es varen traslladar a ciutats veïnes com Renens, Crissier i Bussigny. Actualment a Lausana hi ha indústries de precisió, d'electrònica, d'òptica, com també d'impresió i editorial. Però des d'uns anys cap aquí, Lausana s'ha anat inclinant més cap al sector terciari, cultural i esportiu. La Seu del COI, presidit durant més de 20 anys per Joan-Antoni Samaranch, s'ha desenvolupat en tots els sentits i molt especialment amb la creació del Museu Olímpic, que dona a la ciutat un gran atractiu. També cal destacar el desenvolupament de l'Escola Politècnica Federal de Lausana (EPFL), que junt amb la de Zuric, són dos grans motors dels avançaments aplicables a les tècniques modernes. Altres centres docents importants són l'Ecole Hotelière i IMEDE (escola de quadres superiors)

El gran complex de l'EPFL

Lausana és també seu d'algunes institucions nacionals, com El Tribunal Federal o La Cinemateca Suïssa i en la branca cultural és una de les ciutats més actives del país amb molts teatres, cinemes i sales de concerts i naturalment amb importants museus com el Museu Cantonal de les Arts, el cantonal d'Arqueologia i Història, el Museu d'Elisée (dedicat a la fotografia), el de l'Art Brut, el Romà de Vidy, la Fundació de *L'Hermitage*, amb exposicions temporals, a més del ja citat museu olímpic i encara d'altres. La ciutat té també un cert renom en el sector de la dansa, ja que cada any, al mes de gener té lloc el *Prix de Lausanne*, que dona a conèixer els joves talents mundials en aquesta matèria i cal recordar que resideix en aquesta ciutat el *Béjar Ballet*, en el que una de les principals ballarines és la nostra sòcia Elisabet Ros.

Si a tot això hi afegim encara que el seu clima és un dels més suaus de Suïssa (deixant a part el Ticino, al sud dels Alps) arribarem a la conclusió que la vida a Lausana és força agradable.

Mercè Amela

42.195 m

Aquesta és la distància que te la Marató (la famosa carrera a peu). És llarga, necessitant un gran esforç i una bona preparació, que pot durar entre quatre i sis mesos, tres vegades per setmana com a mínim, segons les capacitats de cada u. El mite d'aquesta cursa ve de molt lluny. La podríem situar als començaments de la civilització grega, ara fa uns 2.500 anys.

Durant les guerres del Peloponès, els pobles grecs van unir-se per lluitar contra els persans, i en les planúries de Marató, els varen guanyar malgrat la superioritat numèrica dels combatents invasors. Diu l'història-llegenda, que un soldat grec correu fins a Atenes per anunciar la victòria, i després de dir *hem guanyat*, va caure mort d'esgotament. I aquest és el començament de tot un mite que actualment fa córrer (mai tant ben dit) milers i milers de gent de tot el món

El Baró Pierre de Coubertin

Després de molts segles d'oblit, cap a finals del XIX fou el Baró Pierre de

Coubertin, (francès, però molt vinculat a Lausana on més tard hi va portar el Comitè Internacional Olímpic), qui va tenir la genial pensada de restaurar els Jocs Olímpics de l'antiguitat, modernitzant-los i sobretot guardant el símbol de Pau i Treva que hi donaven els antics grecs. Doncs, fou en el 1896 quan se celebraren els primers Jocs Olímpics de l'era moderna i entre les moltes disciplines esportives i proves atlètiques, es decidí incloure-hi una llarga

cursa per honorar l'heroïcitat d'aquell soldat grec que va corre fins a la mort, per anunciar als seus ciutadans que havien guanyat.

La distància entre el lloc dels camps de batalla de Marató i Atenes és més llarga que la de l'actual de 42.195 m. i això feia que els atletes arribaven esgotats després de l'esforç titànic quasi inhumà. Per aquest motiu, després de tres edicions (que fan 12 anys) en els Jocs del 1908 celebrats a Londres, la carrera tingué lloc entre el Castell Reial de Windsor i l'Estadi Olímpic de White City i aquesta distància (42.195m.), mesurada a posteriori, és la que es va adoptar oficialment per totes les edicions posteriors.

Les maratons d'avui dia fan corre milers i milers d'homes i dones anònims de tot el món, només pel sol plaer de superar-se a ells mateixos i per l'immensa satisfacció de poder dir i cridar ben alt i ben fort: *he fet una Marató!* I tota aquesta gent, l'endemà, encara baldats i mig esmicolats per l'esforç, tornen a la feina, i són aquell ciutadà anònim, que comença la setmana amb una petita satisfacció afegida per haver fet quelcom molt gran i personal.

Des dels seus inicis fins als nostres dies la Marató ha evolucionat molt, com tot al llarg del segle XX que ens ha tocat viure. Al començament eren poquíssims els valents, mig bojós, que s'aventuraven a un esforç tan llarg; hi havia accidents i situacions dramàtiques, que feien que certa gent retrograda condemnaven la Marató, però poc a poc els atletes es prepararen millor i la medicina esportiva hi entrà de ple, guiant i controlant als esforçats corredors, fins a

un nivell correcte acceptat per tothom.

Al començament, els millors corredors de la marató eren europeus o americans (generalment de raça blanca), fins que als Jocs Olímpics del 1960 celebrats a Roma, esclatà una *revolució maratoniana*, que encara dura.

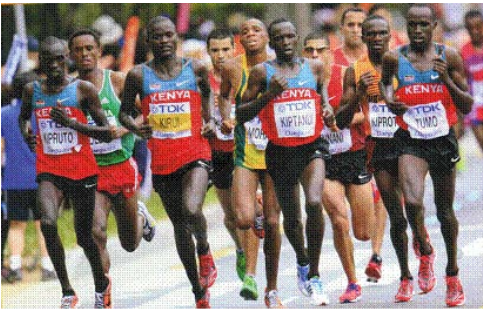
Fou en el sumptuós circuit de la Via Apia, carregada amb més de 2000 anys d'història, en aquell vespre d'una dolça nit romana, quan el públic va veure que un dels concursants, sec, llargarut, de raça negra i que a més corria descalç, prenia el lideratge. Uns deien: no te cèntims ni per comprar unes espadenyes de cursa! altres, que era un boig i que com que es cremava en els primers kilòmetres, al cap d'un quart d'hora trauria el fetge per la boca i abandonaria. Però aquell negret sorprenent, corria i corria, aguantava, bevia molt poc, i amb cara seria, impassible davant del patiment, i amb un estil mal sincronitzat, cada vegada treia més avantatge als seus seguidors. Finalment, guanyà la cursa, davant de tots aquells menja-quilòmetres animats per milers d'espectadors. Aquell dia la història de la marató canviava de color i de continent, gràcies a un escardalenc etíop, descalç, nomenat Abebe Bikila

Abebe Bikila

Quatre anys més tard, Bikila guanyà també els Jocs Olímpics de Tokyo amb un temps estratosfèric, però aquesta vegada ja calçat i amb un nom prestigiós, respectat, admirat i aclamat, esdevenint un mite.

Des de llavors, altres joves africans s'han anat incorporant en carreres de llarg quilometratge, guanyant títols, medalles i l'admiració de tothom. La morfologia d'aquests nois, generalment de raça negra, juga un paper molt important en la seva capacitat de resistència; la gran majoria són prims, quasi secs, de cames llarguíssimes en relació a la seva

Marató del Campionat del món d'atletisme.
Deagu 2011 (Corea del sud)

curta alçada. Només pesen uns 45 o 50 quilos, però disposen d'una gran capacitat pulmonar. Diries que venen d'un altre planeta. Dit de manera un xic caricatural, i parlant de cotxes, es com posar un motor de Ferrari en una carrosseria d'un *dos cavalls*. Sorprenent no? Són els que actualment dominen la cursa a

peu de llarga distància i el cros mundial, tant en homes com en dones. Venen de Kenia, d'Etiòpia, d'Uganda, del Marroc, d'Eritrea, i d'altres països africans pobres, que n'han fet els seus ídols, encara que les grans potències mundials de l'atletisme, tracten de captar-los per defensar els colors de la seva bandera nacional, i ells contents de fer el salt cap a aquests panissos rics. Pobra Àfrica, fins això, tant seu, els hi prenem!

Tornem a la nostra Marató. Avui dia totes les grans ciutats fan la seva. Les més importants són les de Berlin, de Londres, de Paris, de Chicago, de Rotterdam, i d'un llarg etc. Però, la més impressionant, la més grandiosa és la de Nova-York. La darrera edició tingué lloc el 6 de novembre passat i aplegà la xifra astronòmica de 42.000 corredors de tot el món. I encara es refusaren molts milers d'inscripcions. Era impressionant veure la riuada de gent multicolor passant pels ponts gegantins de la ciutat. Semblaven granets de sorra al desert immens.

Com ja comença a ser costum, guanyaren els africans, aquells nois, prims, secs, petits, que cada passada es quasi més llarga que la seva alçada. Sembla que no es cansin mai, perquè arriben somrients, donant la impressió de que encara podrien

Marató de Nova-York

fer més i més quilòmetres. Són els homes i dones que tant s'assemblen a aquell llunyà compatriota seu, Abebe Bikila que un vespre d'agost de l'any 60 a Roma, va obrir la porta de la glòria als atletes africans.

Avui dia Barcelona, Madrid, Lausana, i moltes i moltes altres viles tenen la seva Marató, que potser podríem qualificar de segona categoria, malgrat que hi

participen fins a 10 o 15 mil corredors. I en totes les maratons l'ambient és el mateix, amb el públic que es volca per animar els atletes anònims, joves i menys joves, homes i dones. La satisfacció a l'arribada es tant immensa, que s'ha d'haver corregut alguna vegada en una cursa per sentir i compartir la sensació d'aquells valents.

Actualment el millor resultat de tots els temps, és obra del kenyà Patrik Makau, que aquest any a Berlin, va acabar amb 2 hores, 3 minuts i 38 segons, a més de 20 km. per hora!. I el millor temps de les dones encara el conserva l'anglesa Paula Radcliffe, que en l'any 2003 a Londres el va establir en 2 hores, 15 minuts i 25 segons. Tot això queda molt lluny del temps de més de tres hores de la primera edició. Per donar-nos una clara idea de la superioritat dels atletes africans, recordarem que les estadístiques ens diuen que dels 120 atletes que han corregut amb menys de 2 hores 10 minuts, 74 són kenyans, 24 etiòps, 6 magrebins i ... 4 europeus.

I pensar que tot això de les Olimpíades va començar fa més de 2.500 anys en una planúria grega a causa d'una guerra que, com totes les guerres al llarg de la història, no hauria tingut d'esclatar mai.

Pere Canyameres Petit

Auca de l'espardenya

L'espardenya és un calçat que a Catalunya ha arrelat

I als Països Catalans on les fan els artesans

Les porten nois i noietes i la gent que té pessetes.

La mare, la Salvadora espadrenyera a deshora

Ho va aprendre de xiqueta quan la bossa anava estreta.

Lona, jute, cànem, espart i les vetes. Tot un art.

N'hi ha de molts colors i menes una d'elles és de trenes.

. L'igualadina amb 7 vetes " fins la pots dur de puntetes.

A Igualada aquest calçat, és símbol de la ciutat.

Si les mires són bufones les senzilles *guitarrones*

La de *pinxo* o *vigatana* és de fet la més ufana.

Per ballar-hi la sardana és un calçat com Déu mana

.Blau o vermell per les minyones
pels xicots són les *negrones*

Les *botes* per l'escalada
on la cama està agafada.

A la Franja de Ponent,
tres pics i sortir corrent.

A la Generalitat
tot Mossó duu aquest calçat.

Són les que diem de "*Valls*"
i les calcen sens treballs.

Molts dels homes importants
en compren per ser elegants.

Les duu Joan Pau II
i també algun rodamón.

Quan es mudava en Dalí
les portava, oi que sí ?

I fins calçava espadrilles
la Maria de les grenyes.

A Tortellà, quan fan Fira,
espadrilles a la tira.

I a Sant Llorenç de Cerdans
en tindràs plenes les mans.

L'espadrinya és molt normal.
ens plau perquè és natural.

Text: Ramon Cuéllar / Joan Vilamala · Il·lustracions: Roger Tallada

ARA FA 30 ANYS...

(Aquest article es va publicar en el butlletí número 33 del desembre del 1981)

EL TRÀNSFUGA

Eugeni d'Ors i Raviz (1881-1954). Xènius,
dret per Ramon Casas
(Barcelona, Museu d'Art Modern).

La cultura catalana del primer quart de segle fou profundament marcada per una figura senyera, la d'Eugeni d'Ors. Hom diu d'ell que a través dels seus articles periodístics fou un veritable dictador de la cultura catalana. De primer a través del seu famós Glosari que publicà en català durant quinze anys, després com a Secretari de l'Institut (d'Estudis Catalans) i finalment com a Director d'Instrucció Pública de la Mancomunitat i del Consell de Pedagogia. El veiem a la fundació de la Biblioteca de Catalunya, de l'Escola de Bibliotecàries, de la xarxa de biblioteques arreu de Catalunya, a la Col·lecció Minerva, als Quaderns d'Estudi, etc. Publica quantitat de llibres i d'articles. Cal destacar “La Ben Plantada” acollida amb gran èxit l'any

1911, però també “Gualba, la de mil veus” (1915). També publica “Oceanografia del tedi”, “Tres Horas en el Museo del Prado” (l'obra difosa en llengua castellana), “Lletres a Tina”, i moltes altres obres en català, castellà i francès.

Si d'una banda els seus escrits entusiasraven, d'altra banda les seves idees no s'adeien al tarannà del país. En “Lletres a Tina” coneguda també per “Tina i la Guerra Gran”, o en “Genealogia del Imperialismo” manté una posició neutralista enfront de la primera guerra mundial o fa una lloança de l'imperialisme molt allunyada del pensament català de l'època.

El tema de “Gualba, la de mil veus”, un cas d'incest entre pare i filla, sobta el públic de començaments de segle. Va tenir problemes amb el segon President de la Mancomunitat, va deixar el seu càrrec oficial i es va anar acostant mica a mica a Madrid i a les idees que ja l'assetjaven a l'època catalana, de tal manera que el Govern de Burgos el nomena “Jefe Nacional de Bellas Artes”. D'obrerista al llit de mort de Francesc Layret a col·laborador del diari madrileny “Arriba”, de col·laborador a “La Renaixença” o a la “Veu de Catalunya” a col·laborador a “Arriba España” hi ha tot un camí.

Avui això ja sembla història i parlar d'ell ja no fa mal. En aquest centenari, la Generalitat “reconeix l'obra cultural d'Ors” com diu L'Avui del 29 de setembre. Enguany es celebra el centenari del naixement del que signava “Xènius” i que va morir casualment en terra catalana a Vilanova i la Geltrú quan es dibuixava un intent d'aproximació desnerida a Catalunya amb “La verdadera historia de Lidia de Cadaqués”, d'una Catalunya en castellà dels amics de Franco com Salvador Dalí.

Pels qui aquesta vida interressi, proposo el suplement de l'Avui “Art i Lletres” del 27.9.81, l'obra d'Enric Jardí “Tres diguem-ne desarrelats” on fa costat al

nostre “català de Lausana” Josep Pijoan, i la nova edició de “La Ben Plantada” i “Gualba la de mil veus”.

Silveri Kirchner. Suïssa, octubre 1981

Quan ella n'entra a l'església
Els altars relluen tots.
Quan en pren aigua beneïta
La pica es cobreix de flors.
Capellà que diu la missa,
N'és perduda la lliçó.
Per dir “ Dominus vobiscum “
Diu “La dama que veig jo”
Escolà li responia:
“Per mi fos; per vostè, no”
Amorosa Anna Maria,
Robadora de L'amor.
Ai, amor!

(Extracte de “La Ben Plantada” d'Eugeni d'Ors “Xènius”)

NOTICIES D'ANDORRA

Aquest any 2011 Andorra, o més concretament la parròquia d'Escaldes-Engordany ha estat la **Capital de la Cultura Catalana 2011** i en tot el transcurs de l'any s'hi han celebrat nombrosos actes de caràcter cultural.

Pel 2012, la capital de la Cultura Catalana serà Tarragona. Darrerament també li ha estat atribuïda a la capital tarragonina l'organització dels Jocs del Mediterrani del 2017, que serà un gran estímul pel desenvolupament de la ciutat.

Vista general de Les Escaldes

Una altra notícia andorrana a destacar és que a principis d'aquest any 2011, el Principat va signar un acord monetari amb la Unió Europea, perquè puguin encunyar euros (la moneda comuna dels estats que formen part de l'Eurozona). Aquestes primeres monedes andorranes en euros estan previstes pel pròxim 2013.

EL MUSEU OLÍMPIC DE LAUSANA

El dissabte dia 12 de novembre, el nostre Centre va organitzar una visita a aquest important Museu, proposada per la nostra sòcia Carme Eberenz-Greoles. La Carme fou durant molts anys secretària de català i castellà de Joan Antoni Samaranch i quan aquest va deixar la presidència del CIO, ella encara continuà treballant fins fa poc en les seves dependències del Museu. Doncs, poca gent es trobaria per explicar-nos els detalls i les anècdotes referents a aquest tema, que ella coneix.

La visita començà pel capdavall del parc exterior del Museu, on hi ha la Font Olímpica, explicant-nos les característiques i el funcionament del conjunt que malgrat l'aparent simplicitat no deixa de tenir la seva complicació. Després vam anar pujant tranquil·lament, aturant-nos davant les nombroses escultures disseminades per tot el parc, per comentar-les i parlar una mica dels seus autors, molts d'ells catalans. Arribats a dalt i després de gaudir del sol d'aquella magnífica tarda de novembre, entràrem a l'interior per visitar les sales d'exposicions, que algunes persones ja havien vist però que explicades amb alguns detalls per una coneixedora de la matèria, adquirien una nova dimensió i una altra visió molt interessant.

Finalment, després d'haver visitat el magnífic Museu, amb les seves modernes instal·lacions tècniques, alguns membres del grup manifestaren la seva estranyesa pel fet que pròximament tot el conjunt s'ha de refer perquè es considera que ja és antiquat, quan només fa 18 anys que va ser inaugurat i havent costat la seva construcció un centenar de milions de francs suïssos. Ara per refer-lo i engrandir-lo,

sembla que s'hi dedicaran més de 50 milions. Aquesta renovació començarà a principis de l'any vinent i està previst que s'acabi a la tardor del 2013. Per consegüent, el museu i el seu parc estaran tancats durant aquest període, però mentre es facin les obres una part significativa del patrimoni olímpic serà exposada al vaixell *Belle Époque* de la CGN (Compagnie Générale de Navigation sur le lac Léman), que estarà ancorat al moll de Bèlgica, enfront de l'actual Museu. Aquest vaixell, que ja fa 9 anys que està donat de baixa després d'haver navegat durant 75 anys, és el més gran de la CGN, així que l'exposició s'estendrà sobre uns 600 m² i l'entrada serà gratuïta.

El Museu Olímpic i el vaixell on s'instal·larà el provisional

‘POLSERES VERMELLES’, LA SÈRIE CATALANA QUE ARRIBA ALS ESTATS UNITS

La sèrie catalana ‘Polseres vermelles’, produïda per TV3 i Filmmax, arribarà als Estats Units de la mà de Steven Spielberg i Marta Kauffman, cocreadora de la mítica sèrie ‘Friends’. L’acord, apunt de tancar-se, permetrà a Dreamworks, la productora de Steven Spielberg, adaptar la producció catalana per a la cadena nord-americana ABC sota el nom de ‘The red band society’.

La ficció creada per Albert Espinosa i Pau Freixas relata, de forma tendra però amb vitalitat i sentit de l’humor, el dia a dia d’un grup de nens en un hospital infantil. Cal remarcar que, a diferència d’altres sèries de ficció ambientades en un hospital, a ‘Polseres vermelles’ els metges cedeixen tot el protagonisme als pacients, en aquest cas, cinc nois i una noia (el Roc, l’Ignasi, el Lleó, el Jordi, el Toni i la Cristina) d’entre 10 i 15 anys, que coincideixen en un hospital a causa de diverses malalties.

La història mostra les vivències i situacions pròpies de la seva edat (el primer amor, l’amistat, la por) sense oblidar l’escenari i les circumstàncies especials en què es troben. La sèrie, apta per a tots els públics, mostra amb emoció i intensitat, les ganes de viure i l’afany de superació.

La primera temporada de ‘Polseres vermelles’ ha tingut un gran èxit a Catalunya, despertant tot un autèntic fenomen ‘fan’ i obtenint una audiència mitjana de gairebé mig milió d’espectadors, a més del reconeixement en forma de crítica, premis i vendes internacionals.

L’Albert Espinosa està immers en l’escriptura dels guions de la segona temporada de la sèrie, que arribarà a antena a partir de la tardor del 2012. En una entrevista a TV3, el guionista confessava que està vivint «una emoció molt forta» i que per a ell «és un somni fet realitat». També explicava que «no canviaran gaire els guions, però sí que tindran el toc de Spielberg i Kauffman» i es mostrava molt segur que «serà una adaptació molt *xula* i molt potent. Tots dos saben molt de valors com la tendresa i l’amistat», uns valors molt presents a ‘Polseres vermelles’.

La versió original catalana, doblada al castellà pels mateixos actors, també ha estat adquirida per la TV Azteca de Mèxic i el canal llatí V-me, que emet als Estats Units i a Puerto Rico. A Espanya, els espectadors la podran seguir també a través d’Antena 3 i el canal TNT.

Cristina Pérez

LIPDUB de les Comunitats Catalanes a l'Exterior

Un **lipdub** (en català: *doblatge labial*) és un tipus de vídeo que combina sincronització labial i doblatge d'àudio per fer un vídeo de música. Es fa filmant una successió contínua, i sense talls, d'individus o de grups que vocalitzen de manera que sincronitzen els llavis amb la lletra d'una cançó que escolten des d'una font aliena. Els participants canten un tros de la cançó fins que són substituïts *in situ* per un altre participant que continua per on anava l'anterior participant, i així successivament, fins el final de la cançó. Posteriorment, s'edita la gravació resultant afegint l'àudio original de la cançó a la pista d'àudio del vídeo final

Els becaris de les ACC (becaris que fan estades a casals catalans d'arreu del món) estan preparant un lipdub on hi participen una vintena de casals catalans, per tal de promocionar-los i donar-los a conèixer a Catalunya. El Centre Català de Lausana no ha volgut perdre l'ocasió de poder participar en aquesta original iniciativa.

La cançó triada és “Jenifer” del grup català “Els Catarres”. Ja que participem molts casals, ens han tocat uns 20 segons de cançó per a coreografiar (el nostre tros el podeu veure en negreta).

*“Jo que sóc més català que les anxoves de l'Escala o els galets de Nadal,
jo que tinc una erecció quan pujo al Pedraforca o faig trekking per Montserrat,
jo que voto Convergència I que tinc somnis eròtics amb en Jordi Pujol,
jo que soc soci del Barça i no trago ni en pintura als Pericos de Sarrià,
jo que penso que en Serrat sempre ha estat un traïdor, al meu cotxe només sona
Lluís Llach,
jo que porto els Segadors com a politò del mòbil, la senyera al balcó.
Jo que sempre he defensat els productes de la terra,
ara me enamorat d'una “choni” de Castefa
Ohhh Jenifer, em tunnejaré el cotxe per tu,
ooohh Jenifer, anirem al Pont Aeri els dos junts,
i lluitarem pel nostre amor prohibit, ooohh Jenifer.
Jo que sóc més català, que el pi de les tres branques o que la guita de la Patum,
jo que sóc un gran entès de la cobla i la sardana, i el mundillu casteller,
jo que sempre m'he enganxat als serials de TV3 i als matins d'en Cuní,
jo que sóc més radical que el partit Mohamed Jordi en campanya electoral,
jo que sento devoció pel romesco i pels calçots, i el pa amb tomàquet sagrat,
jo vull veure en Joel Joan actuant als Pastorets, dirigit per en Benet i Jornet.
Jo que sempre he defensat els productes de la terra,
ara me enamorat d'una “choni” de Castefa*

*Ohhh Jenifer, em tunnejaré el cotxe per tu,
ooohh Jenifer, anirem al Pont Aeri els dos junts,
i lluitarem pel nostre amor prohibit, ooohh Jenifer.
**Les ments estretes ens intenten parar els peus,
repetir la història de Julieta i Romeu,
que no veuen que el temps ens donarà la raó?,
l'amor és superior a tota por, a tot rencor,
i ens diuen que tenim el cor dividit,
entre l'amor i el país, la pàtria contra el dessig.**
Però jo no veig res pas, jo només veig el conjunt,
i no hi ha força humana que ens impedeixi estar junts.
Ohhh Jenifer, em tunnejaré el cotxe per tu,
ooohh Jenifer, anirem al Pont Aeri els dos junts,
i lluitarem pel nostre amor prohibit, ooohh Jenifer. "*

El grup de Joves es va encarregar de muntar la coreografia i coordinar els participants. Ens vam reunir el diumenge 13 de novembre al parc del Museu Olímpic de Lausanne per gravar el vídeo (amb el vist-i-plau de les autoritats del Museu). Es va triar aquest indret perquè és un lloc emblemàtic, on a més, podem trobar tot d'evocacions sobre Barcelona. El vestuari va ser clar: samarretes de Catalans a Suïssa i del Barça, amb barretines, mitenes, espadnyes i com no, la senyera! Gràcies a tots els participants pel bon humor i la paciència amb les repeticions! Al final va quedar genial i amb un *making of* (com es va fer) molt original. Es nota que els encarregats d'editar-ho són tot uns experts!

Podeu trobar les fotos al picasa del joves i els vídeos al youtube.

<https://picasaweb.google.com/108324415863297024022/FotosMakingOfLipdub2011>

Ara la feina la tenen els becaris de la Generalitat, que hauran de muntar el vídeo final amb tots els trossets rebuts. Esperarem ansiosament el resultat!

Montserrat Ferrer

TALLER DE TARDOR - LA CASTANYERA

La Tardor arriba i es fa present en el canvi dels colors: els dies es fan més grisos i les fulles seques cauen fent una catifa groga i marró pertot arreu. El fred s'instal·la i la gent busca maneres per combatre'l. Què millor que unes bones castanyes torrades? En efecte, el personatge de la castanyera és el que millor representa l'estació i enguany, els nens del centre han preparat diverses activitats amb aquesta temàtica.

En primer lloc, van preparar una cançó coreografiada que la van presentar el dia de la Castanyada. És la història d'una castanyera...

*“Quan ve el temps de collir castanyes
la castanyera, la castanyera,
ven castanyes de la muntanya
a la plaça de la ciutat.
La camisa li va petita,
la faldilla li fa campana,
les sabates li fan: cloc, cloc!
I al ballar sempre gira així.”*

Els nens van ballar i cantar disfressats amb mocadors i davantals/faixes de roba de farcell, tot simulant els moviments que representen la cançó.

Va ser tot un espectacle! Felicitats a tots!

Però els nostres artistes no van acabar aquí, també van decorar la sala amb un mural que van pintar entre tots, des dels més petitons de menys de 2 anys fins al més gran de 8! La dutxa i la rentadora de després és un preu insignificant a pagar davant la joia de veure al teu fill gaudint amb les mans plenes de pintura.

Gràcies a tots per participar!

Com sempre, podeu trobar les fotos del taller al picasa dels joves.
<https://picasaweb.google.com/108324415863297024022/CCLTallerDeTardor2011>

Montserrat Ferrer

EL QUE NO MATA ENGREIXA

Continuem amb una secció de cuina: les receptes dels plats típics catalans que s'han realitzat a les darreres festes per socis del centre. En aquest cas, les receptes guanyadores del concurs de panellets d'aquest any.

La castanyada 2011 es va dur a terme en un ambient de festa especialment emotiu, ja que els nostres menuts ens van delectar amb una dansa infantil típica d'aquestes dates: La Castanyera. Però no quedà tot aquí, els socis i amics del CCL cada cop es motiven més i els participants del concurs de panellets van arrasar! Enguany la dinàmica de votacions va ser lleugerament diferent; cada votant va tastar 3 panellets triats a l'atzar i va veure les fotos de tots els "panellets" concursants. Després de la votació, el grup dels *Pixapins* va guanyar el premi al panellet més original i el grup des *Vint-i-llargs*, el del panellet més bo. A continuació podeu trobar un resum de les seves receptes.

Els Pixapins

(*Cuiners*: Lola i Manel Reche, Núria i Laura Inglin)

Ingredients per la massa de massapà

- 400 gr de patates cuites amb pell
- 1 kg de sucre
- 1 kg d'ametlla blanca

Preparació:

- Prepareu el massapà tot barrejant el sucre, l'ametlla en pols i el puré de patata. Un cop ben homogeni, es deixa reposar 24 hores.

- Es divideix la massa en tres per a fer els tres tipus de panellets:

Per als de pinyons: es fan boletes i es pinten amb la clara d'ou, tot seguit s'enganxen els pinyons i es pinta amb el rovell d'ou.

Per als de cirera: es barreja la massa amb essència i sucre de vainilla, es fan boletes i es pressiona al mig amb la cirera per a que quedi ben enganxada.

Per als de taronja: es barreja la massa amb una culleradeta de cointreau, es fan boletes aplanades i es pinten amb confitura de taronja.

Ingredients per la decoració:

- ous i pinyons
- confitura de taronja i cointreau
- essència i sucre de vainilla i cireres confitades

Per al panellet més original: donar forma quadrada a la massa, i amb el massapà “blanc” i el vermell (s’aconsegueix el color barrejant la massa amb unes gotes de colorant alimentari) es fa la creu de la senyera suïssa i les quatre barres de la senyera catalana.

- Es posen al forn a 240°C un màxim de 3-5 minuts.
- Es deixen refredar i es porten a taula!

Els vint-i-llargs

(*Cuiners:* Joan Isaac Biel, Mariona López i Judit Fosses)

Ingredients per la massa de massapà:

- 1kg d’ametlla blanca en pols
- 800 gr. de sucre
- 1 patata

Ingredients per la decoració:

- pinyons
- ratlladura de llimona i gingebre
- xocolata negra
- crema de cacauet
- ratlladura de taronja
- ous

Preparació:

- La massa base és fa de la mateixa manera que en la recepta anterior.

- Es divideix la massa en tantes parts com tipus diferents de panellets que es volen fer.

Per als de pinyons: es fan boletes de massapà i s’enganxen els pinyons, els quals els tindrem dins un bol amb ou batut, tot fent molta pressió amb les mans. Tot seguit es pinten amb rovell d’ou diluït lleugerament amb aigua.

Per als de cacauet: es barreja bé la massa base amb la crema de cacauet i es fan mitges llunes, les quals es banyen parcialment amb xocolata negra un cop cuits.

Per als de taronja: es fan daus amb la barreja de massapà i el suc i ratlladura de taronja i es banyen completament amb la xocolata negra un cop cuits.

Per als de gingebre: es fan boletes amb la barreja de massapà i ratlladures de llimona i gingebre i s’aixafen una mica. Es decora amb sucre.

Es posen al forn a 240°C un màxim de 3-5 minuts. Bon profit!

Com que aquest any els concursants s’hi han esforçat de valent, els hi volem donar les gràcies publicant les fotos de les seves obres mestres:

1. *Lo panellet*, per Josep Maria Tarròs. Inspirat amb els perfums de la Terra Ferma...coco, codonyat, cacau, cirera i pinya.

2. *El 83*, per Cristina, Pilar, Imma i Joan. Inspirat en les arrels més profundes dels països de parla catalana, amb sorpresa floral.

3. *Els pixapins*, per Lola, Manel, Laura i Núria. Innovació de taronja i disseny d'un macro-panellet suïso-català.

4. *Els paunayets*, per Marcos, Céline i Pau. Fusió de la tradició catalana i suïssa, amb un toc infantil.

5. *Els vint-i-llargs* per Joan Isaac, Judith i Mariona. De gustos exòtics i diversos sota el principi de Bio i cultura agrícola: panellets sostenibles.

6. *Halot*, per Alejandra i Josep. Amb tota la passió Catalano-Colombiana, de xocolata i taronja.

També volem donar les gràcies a tots aquells, que fora de concurs, van voler participar a la festa aportant més especialitats de menjar i veure.

Montserrat Ferrer

ÒBIT D'ENRIC GARRIGA TRULLOLS

El passat mes de novembre va morir a Barcelona el senyor Enric Garriga Trullols, director de l'Institut de Projecció Exterior de la Cultura Catalana (IPECC) i del Cercle d'Agermanament Occitano-Català (CAOC).

Enginyer químic de professió, va dedicar una bona part dels seus 85 anys a la defensa de la nació catalana, treballant ja molt activament en aquell Congrés de Cultura Catalana (1975-77) en el que van participar unes 15.000 persones i més de 1.500 entitats de tots els Països Catalans. Els treballs de l'Enric Garriga en aquell Congrés foren dedicats essencialment en l'àrea de projecció exterior i poc després de l'acabament d'aquell famós Congrés, fou un dels fundadors de l'Institut de Projecció Exterior de la Cultura Catalana (IPECC).

Entre les molt bones feines d'aquest Institut cal destacar la creació dels premis Josep Maria Batista i Roca, dels quals ell fou un gran impulsor. Són uns premis destinats a guardonar les persones que han ajudat a la propagació de la nostra cultura a l'exterior. El nostre Centre està orgullós de tenir cinc persones que han rebut aquest premi, encara que n'hi ha moltes més que també el mereixerien.

L'Enric Garriga tenia sempre present la memòria històrica de les gestes i presències catalanes a través del món i sovint organitzava viatges en aquells diferents llocs on en algun període de la història, el nostre poble hi havia tingut un paper rellevant. Sovint en aquests llocs hi feia erigir un monument o una placa commemorativa que recordés aquells moments de la nostra presència.

Enric Garriga saludant a la pianista Teresa Martin-Santos al CCL

Recordem amb emoció la visita que junt amb un grup de catalans ens va fer al nostre Centre a finals de 2008, en la que entre altres actes, organitzàrem en honor seu, una conferència-concert sobre Frederic Mompou.

Sempre guardarem d'ell un molt bon record.

Plaça Major

- Què Peret, les coses de la vida van com tu vols ?
- Doncs si i això és fàcil, ja que en realitat no costa gaire de ser feliç.
- Expliquem el secret.
- No és cap secret. Només cal que, en lloc de voler que les coses vagin com tu vols, has de voler que vagin com elles van. És simplement un problema d'adaptació a les circumstàncies reals. Reconèixer la realitat tal com es presenta, denota un signe d'intel·ligència.
- Doncs, tu ets intel·ligent.
- No tan com d'altres, però m'esforço.
- Les retallades, a tu et van bé?
- A cal barber si. Ep! Retallades de cabell, no preses de pèl.
- La gran majoria electoral del PP, t'ha agradat?
- Doncs si, perquè no? Potser per allò de que a grans mals, grans remeis. Ja veurem el que passarà.
- Et trobo molt conformista.
- Si, ves què hi vols fer ! És allò que es pot resumir en aquella frase que diuen els castellans (de tan en tan se n'ha de dir una en castellà perquè no s'enfadin) *cuando yunque, yunque*. Altres temps vindran.
- És a dir, que si hagués de resumir el teu estat d'ànim d'avui es podria fer amb la paraula *Resignació*.
- O fatalisme. *C'était écrit là-haut* deia sovint el criat al seu amo en *Jacques le fataliste*, aquella novel·la de l'escriptor i filòsof Denis Diderot i de vegades un pensa que potser si que havia de ser així.
- Amb això no estic pas d'acord amb tu. Les coses es poden fer canviar lluintant. No s'ha de llençar mai la tovallola i fins i tot de vegades canvien soles amb el pas del temps.

- És veritat i ara que dius això em ve a la memòria una anècdota de l'època franquista. El dictador sortia sovint als diaris i alguna vegada, en ocasió de la seva onomàstica o d'altres commemoracions, apareixia fotografiat assegut al seu despatx amb unes enormes piles de papers damunt la taula. Un dia, un periodista va preguntar a un col·laborador del general. -Què són tots aquells papers que Franco té al damunt de la taula?. -Doncs la pila de la dreta són els dossiers que el temps ja ha resolt. I els de l'esquerra? – Els de l'esquerra són els dossiers que el temps es cuidarà de resoldre.
- Diuen que això és bastant propi del caràcter dels gallecs i ara en tindrem un al davant del govern de l'estat espanyol durant una bona temporada. Pot ser greu?
- No totes les profecies es compleixen i el TEMPS, aquest concepte tan indeterminat i tan real, de vegades fa meravelles.
- Efectivament. I unes vegades ens va a favor i altres en contra.
- I de l'estat de la nostra llengua, què en penses?
- El català té dos problemes. Un de greu, molt greu, que és que la majoria de gent de l'Estat en el qual hem de conviure (per ara), voldria que desaparegués. Això ens obliga a dedicar una gran quantitat d'esforços en aquesta qüestió, que podrien ser útils en altres camps. L'altra problema de la llengua és més secundari, encara que també té la seva importància. Em vull referir al seu deteriorament.
- Amb això estic d'acord. Jo, abans quan arribava a Catalunya o a Espanya, deia: Ja som a can Roca, perquè anessis a un hotel o a una casa particular el que veies a tot arreu a l'anar al bany era la paraula Roca.
- I encara és així.
- Sí, però ara he canviat de tic. Ara dic: ja som a can *Vale*, perquè parlis en qui parlis, no t'estalviaràs de sentir aquest *vale, vale, vale...*contínuament.
- Home! Les llengües evolucionen.
- No crec de d'això se'n pugui dir evolució. Al meu entendre és una moda o un vici del llenguatge, que també existeixen en altres idiomes. En francès per ex. hi ha molta gent (més aviat de nivell cultural baix) que abusa de la partícula *quoi* en guisa de justificació. I també entre gent de cultura suposadament elevada, és a dir, gent de carrera, ministres o savis de tota mena hi han vicis o tics. Un de molt generalitzat en francès és l'*écoutez!* Cada vegada que un va a explicar alguna cosa o respondre a una pregunta abans que res diu: *écoutez!* I no et dic res dels italians, que posen el seu *allora* en totes les salses. I la fonètica? La catalana és molt diversa: tenim el català de Lleida, el de Mallorca, el de Tortosa, de l'Empordà, el valencià, el xipella etc. I finalment el modern de Barcelona, caracteritzat per la pèrdua de les vocals neutres. Hi ha una gran quantitat de gent, generalment jove, que en lloc de dir *de* diuen *da* i en lloc de dir *que* diuen *ka*, i això ho fan, fins i tot, alguns professionals de la paraula, com són els locutors de radio i televisió.

- Com per exemple?
- No és gaire bonic citar noms, però excepcionalment te'n citaré un, el de l'Ariadna Oltra, aquesta noia que presenta els matins de TV3 i que no ho fa pas malament, però aquest *ka* i aquest *da* els trobo inadmissibles, sobretot en una professional de la paraula. Hi ha molts altres personatges d'aquests que participen a les tertúlies de ràdios o televisions que també cometen aquests errors i encara de pitjors. Naturalment, no tinc res contra ells des del punt de vista personal i fins i tot si algun deixés de participar, potser em sabria greu pel fet de privar-me de les seves opinions, generalment força sensates, però jo entenc que als professionals se'ls hi ha d'exigir una bona feina i els que cobren per parlar als mitjans públics, són professionals de la paraula. Tan desproveïts estem de gent capaç que parli correctament la nostra llengua? Tota aquesta gent que tenim a Catalunya, que de vegades no sabem si surten de *casa* o surten de *caça*, són gent normal com tu i jo i dignes de tot respecte i els hi hem d'estar agraïts, agraïdíssims per parlar la nostra llengua, encara que no ho facin correctament, però amb els professionals, els que cobren per parlar en públic, s'ha de ser molt més exigent.
- És veritat, i fins i tot amb el lèxic, avui dia el llenguatge no està gaire cuidat. Passa una mica com amb la vestimenta. Ja no és moda portar corbata o anar ben vestit. Ara, fins i tot els pantalons estripats ja es venen com una peça de categoria, amb preus de cosa bona. Però també això són modes que passaran com totes les modes.
- Tot passa i els anys també. Ara entrarem ja al 2012 de la nostra Era Cristiana, que et desitjo a tu i als demés mortals ple de benaurança.

CONCURS

En els nostres Butlletins, a vegades se'ns hi escapen algunes faltes d'ortografia, però ara n'hi haurà alguna més que hem posat expressament perquè un dels nostres lectors pugui rebre una recompensa. El premi el guanyarà aquella o aquell que hagi trobat més faltes, que haurà d'apuntar en un paper i enviar-lo a l'adreça del Centre:

Centre Català de Lausana
Concurs ortogràfic
Rue de Genève 91
CH - 1004 Lausanne

La responsabilitat del contingut dels articles correspon als seus autors

ACTIVITATS DEL CENTRE

DIADA NACIONAL. – El diumenge 11 de setembre tingué lloc la commemoració d'aquesta data tan significativa pels catalans. Va obrir l'acte el nostre president presentant-nos els treballs que s'havien realitzat darrerament per la ordenació de la nostra biblioteca. Acabat aquest parlament es cantaren *Els Segadors* i seguidament hi hagué una ballada de sardanes. La vetllada continuà amb la projecció de l'interessant documental **FORJADORS DE LA DIADA** i per acabar el Centre oferí un pisolabis a la nombrosa assistència.

CINEMA DEL SETEMBRE. – El dijous 22 es projectà la pel·lícula **EL DISCURS DEL REI** de Tom Hooper, que és una narració històrica sobre l'ascens al tron de Jordi VI d'Anglaterra.

I el diumenge 25 hi hagué l'habitual cinema per la mainada amb la projecció de **COL·LEGUES AL BOSC**, que relata les peripècies de l'ós Boog amb el cérvol Elliot.

CONFERÈNCIA. – Amb el títol **EL GRAN EIX FERROVIARI EUROPEU. LA IMPORTÀNCIA PER CATALUNYA**, el divendres 30 de setembre l'enginyer industrial Ignasi Melià ens parlà extensament d'aquest gran projecte d'una importància capital pel nostre país. Amb explicacions clares i detallades ens mostrà tots els aspectes d'aquest projecte.

TALLER DE TARDOR. – El diumenge 9 d'octubre la Montserrat Ferrer va reunir els més petits del Centre per fer uns treballs de guarniment en preparació de la castanyada, a més d'ensenyar-los una cançó amb coreografia.

CINEMA D'OCTUBRE. – El dijous dia 13 es projectà la pel·lícula **AGNÒSIA** d'Eugenio Mira, que tracta d'un drama relacionat en aquesta malaltia que altera la percepció sensorial de la realitat.

Olga Morote i Ribas

CONFERÈNCIA. — El dissabte 22 d'octubre la CatedrÀtica de Llengua Catalana i Literatura Olga Morote i Ribas ens va entretenir en un complet relat sobre CATALUNYA. HISTÒRIA I LITERATURA AL LLARG DELS SEGLES. Després de la presentació de la conferenciant per la Nuria Inglin, que la coneix prou bé, la senyora Morote ens va fer un resum exhaustiu de tot el panorama de les lletres catalanes.

FESTA DE TOTS SANTS. — Amb una nombrosa assistència, el diumenge 30 d'octubre varem celebrar aquesta tradicional diada, menjant castanyes i panellets, molts panellets. (Vegeu pàg. 29)

VISITA AL MUSEU OLÍMPIC DE LAUSANA. — El dissabte 12 de novembre tingué lloc una interessant visita al Parc i al Museu Olímpic (vegeu pàg. 24)

CINEMA DE NOVEMBRE. — El dijous 17 varem projectar l'interessant documental BICICLETA, CULLERA, POMA. És el relat del seguiment durant dos anys d'un pacient excepcional que se li ha diagnosticat la malaltia d'Alzheimer i aquest pacient no és altre que Pasqual Maragall expresident de la Generalitat de Catalunya. Amb intel·ligència,, sinceritat i bon humor, Maragall es deixa retratar juntament amb la seva família i els metges per deixar constància del dia a dia de la seva lluita personal.

El diumenge dia 20 els infants van poder veure ASTRO BOY, un film de dibuixos animats més que fantasies.

TALLER AMB MATERIALS RECICLATS. — El diumenge 4 de desembre un bon grupet de *creadors i creadores* (grans i petits) es reuniren per a confeccionar diversos objectes, destinats especialment per la decoració de la sala en les pròximes festes. El resultat fou força engrescador.

CINEMA DESEMBRE.- El dijous 8 de desembre els cinèfils del Centre van poder veure la pel·lícula COM A CASA ENLLOC, una producció nord-americana entre la comèdia i el drama, dirigida per Seth Gordon.

CONFERÈNCIA. — El dilluns 12 de desembre tinguérem el plaer de poder escoltar al senyor Oriol Junqueras en una conferència sota el títol: EL FUTUR ECONÒMIC DE CATALUNYA I LA UNIÓ EUROPEA. Com a llicenciat que és en Història Moderna i Contemporània i doctor en Història del Pensament Econòmic, sabia molt bé del que parlava. Com que és també alcalde de Sant Vicenç dels Horts, president d'Esquerra Republicana de Catalunya i diputat al Parlament Europeu, tot plegat li dóna una visió global de primera ma sobre la situació econòmica-política del moment actual. Si a tot això hi afegim encara la seva dialèctica i els seus dons de bon orador, arribarem a la conclusió de que varem passar una vesprada molt agradable i instructiva.

Oriol Junqueras al CCL

DINAR DE NADAL. — Aquesta festa que celebrem sempre cap a finals d'any, tingué lloc el diumenge 18 de desembre. Amb una bona taula ben guarnida una bona colla de socis compartiren aquest simpàtic dinar. Després la mainada feren cagar el tió i gràcies a això poguérem menjar torrons i altres llatinades, acompanyades amb el corresponent cava.

ENS HEM ASSABENTAT

- El 22 de setembre, la Mercè Amela fou intervinguda quirúrgicament per una simple operació de cataractes i ara diu que el món és més bonic.

- El 29 d'octubre la Maria Teresa Gris també va haver de ser operada, però tot va anar bé i ja va poder tornar cap a casa seva.

---

† Finalment, hem de lamentar la mort a principis d'aquest any, del nostre soci Josep Mestre Savall, que residia a la Neuveville (NE).

*Es veu com els Mags trien
entre regals i carbó:
però Tu, Jesús. Bon Senyor,
aculls als qui en Tu confien
i ajudes també als qui no.*

*El que et demano aquest any,
des del Pessebre o la Creu,
Tu pots fer-ho, Jesús meu ;
Que s'esvaeixi l'engany
i s'enlaira la fe en Deu !*

*I ara, escoltem les campanes.
ballem i cantem cançons
i, perquè som bons minyons,
fruïm tots i amb moltes ganes,
de les neules i torrons.*

*Celebrem aquest gran dia
ben lluny de qualsevol mal;
volem alt, com un pardal,
i que ens ompli d'alegria
la festa de Nadal.*

Enric Ezquerra

*El Centre Català de Lausana i
la Redacció d'aquest Butlletí
us desitgen Bones Festes i
UN BON 2012!*

